

השיחה השבועית

מפי הרב אפרים כחלון שליט"א

בשלה

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשֵׁת בְּשַׁלַּח

פְּרִשֵׁת בְּשַׁלַּח

פְּרִנְסָה מִשָּׁמַיִם

“פֶּן יִנָּחַם הָעָם”

הַפְּרִשָּׁה פּוֹתַחַת בַּפְּסוּקִים: “וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרִעָה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹקִים דֶּרֶךְ אֲרָץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא. כִּי אָמַר אֱלֹקִים פֶּן יִנָּחַם הָעָם בְּרֵאֲתָם מִלַּחְמָה וְשָׁבוּ מִצְרַיִמָּה” (שמות יג, יז). עַם יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים מִמִּצְרַיִם וְעֵדִין נִחְשָׁבִים כְּעַבְדִּים, בְּנַפְשׁ, הֵם עֵדִין לֹא הִשְׁתַּחֲרָרוּ מִשְׁעַבְדֵי מִצְרַיִם. וְלָכֵן אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אִם נִכְנָס אֹתָם דֶּרֶךְ אֲרָץ פְּלִשְׁתִּים, עַל אִפְּ שְׁנֵה קָרוֹב, הָעָם יִנָּחַם - אֵיךְ שִׁירָאָה מִלַּחְמָה יִסְתַּוְּבַב וְיַחֲזֹר לְמִצְרַיִם. לָכֵן “וַיֹּסֵב אֱלֹקִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם סוּף” (שם פסוק יח). אִם נִתְבַּוְּנָן, נִרְאָה שְׂכָאן יֵשׁ אֶת אַחַת מֵהַנְּהַגוֹת הַנִּפְלְאוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מְתַנְּהֵג עִם הָאָדָם.

תְּחִלַּת דְּרָכָם שֶׁל בְּעָלֵי תְּשׁוּבָה

בְּעַל תְּשׁוּבָה בְּתַחֲלַת דְּרָכּוֹ הוּא רוֹאֵה שְׁנִפְתָּחִים לוֹ שְׁעָרֵי אֹרֶה, שְׁעָרֵי בְּרָכָה, שְׁעָרֵי עֲשִׂירוֹת, שְׁעָרֵי שְׂמֻחָה, יֵשׁ לוֹ סִיעָתָא דְשִׂמְיָא בְּתַחֲלַת דְּרָכּוֹ, הוּא בְּאוֹרוֹת גְּבוּהִים, הוּא מְרַגֵּישׁ “וַאֲנִי קִרְבַּת אֱלֹקִים לִי טוֹב” (תהיילים עג, כח), הוּא מְרַגֵּישׁ אֲרִיָּה, וְשֶׁהוּא מְצַלִּיחַ בְּדֶרֶךְ עֲבוּדַת ה'. פְּתָאוּם רוֹאִים שִׂישׁ דְּמִדּוּמִים, שְׂקָעָה הַחֲמָה, פְּתָאוּם קְשִׁיִּים, בְּעִוֹת פְּרִנְסָה, בְּעִוֹת עִם הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים, בְּעִוֹת עִם הַמְשֻׁפָּחָה וְהַהוֹרִים. הוּא שׂוֹאֵל: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מַה קָרָה?

פְּרִנְסָה מִשָּׁמַיִם

הַנֵּס בְּשֶׁבֶת הָרְאשׁוֹנָה שֶׁשָּׁמְרוּ

כְּדִי לְהַבִּין אֶת זֶה נִסְפָּר עַל הָרַב גְּלִינְסְקִי זצ"ל. הָיָה זֹג שֶׁהָרַב גְּלִינְסְקִי מֵאֵד קָרַב אוֹתָם וְחִזַּק אוֹתָם, וְסוּף וְסוּף הוּא הִצְלִיחַ לְשַׁכְּנֵעַ אוֹתָם לְשַׁמֵּר שֶׁבֶת. הֵם קִבְּלוּ עַל עֲצָמָם לְשַׁמֵּר אֶת הַשֶּׁבֶת הָרְאשׁוֹנָה. כְּכַר בְּשֶׁבֶת הָרְאשׁוֹנָה הָיָה לָהֶם נִסְיוֹן, הַשֶּׁבֶת הָיְתָה שֶׁבֶת חֲרָפִית וְהָיָה לָהֶם אַרְוַע שְׁהִיּוּ צְרִיכִים לְנִסְעַ אֵלָיו בְּשֶׁבֶת. וְהֵם הִחְלִיטוּ שֶׁהֵם עוֹשִׂים אֶת זֶה בְּרָגֶל. אִיךָ שֶׁהֵם בָּאִים לְצֵאת הַחוּצָה מִתְחִיל גִּשְׁם זֶלְעָפוֹת, הֵם לֹא יוֹדְעִים מַה לַעֲשׂוֹת, מִצַּד אֶחָד גִּשְׁם מִצַּד שְׁנֵי שֶׁבֶת. הֵם הִחְלִיטוּ לְנִסּוֹת לְלַכֵּת בְּרָגֶל וְלִרְאוֹת אִם זֶה מְסֻתָּר. אִיךָ שֶׁהֵם מוֹצִיִּיאִים אֶת הָרָגֶל הַחוּצָה, כָּל הַגִּשְׁם הַפְּסִיק בְּבֵת אַחַת. הֵם כָּל כֶּךָ שֶׁמְחוּ, הִלְכוּ בְּמִשְׁךָ חֲצִי שְׁעָה הַכֹּל יָבֵשׁ. אִיךָ שֶׁהִגִּיעוּ לְמָקוֹם הַשְּׂמֻחָה וְנִכְנְסוּ לְבֵית, אַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ. הֵם הָיוּ מְאֻשְׁרִים, בְּלֵב פְּנִימָה הַתְּגַנְנָה מִחֻשְׁבָּה: אֲנִיחֵנו לְפָחוֹת כְּמוֹ בְּבֵא סְאֵלִי. בְּזִכּוֹתֵנו הַגִּשְׁם מִפְּסִיק. וּבְדֶרֶךְ חֲזוֹר שׁוֹב הֵם בָּאִים לְצֵאת בְּרָגֶל, הַגִּשְׁם שׁוֹטֵף, אִיךָ שֶׁהֵם יוֹצְאִים פּוֹסֵק הַגִּשְׁם. נִכְנְסִים לְבֵיתָם, שׁוֹב מִתְחִיל גִּשְׁם. עֲכָשׁוּ זֶה כְּכַר רְצִינִי, זֶה לֹא סֵתָם, הַנֵּס הַזֶּה קָרָה שׁוֹב וְשׁוֹב. הֵם כָּל כֶּךָ הַתְּרַגְּשׁוּ, אִיךָ שֶׁיִּצְאָה שֶׁבֶת הַתְּקַשְׁרוּ מִיַּד לְרַב גְּלִינְסְקִי וְסִפְרוּ לוֹ, אָמְרוּ לוֹ: "כְּבוֹד הָרַב, מֵהַיּוֹם אֲנִיחֵנו הוֹלְכִים לְהִיּוֹת בְּבֵא כְּמוֹ בְּבֵא סְאֵלִי, אֲנִי בְּבֵא אֵיל וְאֲשֵׁתִי בְּבֵא שִׁירִי". וְהֵם רוֹאִים שֶׁהָרַב גְּלִינְסְקִי לֹא כָּל כֶּךָ מִתְּרַגֵּשׁ. שְׁאַלוּ אוֹתוֹ: "הָרַב, לָמָּה אַתָּה לֹא שָׁמַח בְּנֵס הַנִּפְלֵא הַזֶּה?" אָמַר לָהֶם הָרַב: "אֲנִי הַפְּרַתִּי אֶת הַחֲזוֹן אִישׁ, הוּא הָיָה גְּדוֹל הַדּוֹר וְלֹא הָיָה לוֹ נֵס כָּזֶה..."

גְּדֻלַּת הַחֲזוֹן אִישׁ

הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ הַחֲזוֹן אִישׁ, אֶפְלוּ בֶּן גּוֹרִיוֹן שֵׁם רְשָׁעִים יִרְקַב הַכִּיר בְּגְדֻלוֹתוֹ. וּמִסְפָּר שֶׁבֶן גּוֹרִיוֹן רָצָה לְהַפְּגֵשׁ אֶתוֹ, שְׁאַלוּ

פְּרִשֶׁת בְּשִׁלַּח

את החזון איש אם אפשר שהוא יבקר אותו? אמר להם החזון איש בפשטות: "הדלת פה פתוחה לכלם". הם פחדו להגיד את התשובה הזו לבן גוריון, שלא יפגע מהתשובה, כאלו הוא עוד איזה אורח פשוט. אבל כשהוא שמע את התשובה של החזון איש הוא התפעל ואמר: "דוקא בגלל זה אני רוצה להפגש אתו, אם הוא מבין שאני לא משהו מיחד הוא תופעה מיחדת, ובגלל זה אני רוצה לפגש אותו". ובאמת הוא נפגש עם החזון איש ויצא מלא התפעלות, וכשהוא יצא מהפגישה הוא אמר: "זה אדם בדמות מלאך, אי אפשר להבין מי הוא".

אחד מהשרים של בן גוריון קראו לו זלמן הרן, שאשתו כל הזמן הייתה מתפללת שהבנים שלה יהיו כמו בן גוריון. אחרי הפגישה הזאת בן גוריון יצא כל כך מתפעל ונדהם מהחזון איש, הוא ספר את זה בממשלה ושמע את זה גם החבר שלו הרן. הוא ספר את זה בבית לאשתו. הם לא היו שומרי תורה ומצוות, אשתו רק הייתה מדליקה נרות בשבת, ובכל שבת הייתה מבקשת שיהיו לה בנים כמו בן גוריון. אחרי שהיא שמעה את מה שבן גוריון התפעל מהחזון איש היא שנתה את התפלה, שיהיו לה בנים כמו החזון איש. וזה באמת עזר לה, חלק מהבנים שלה חזרו בתשובה ונהיו צדיקים וחסידים וראי שמים. התפלות של אמא יהודיה אפלו שלא שומרת שבת, הועילו.

הקדוש ברוך הוא סומך עליכם?

נחזר לרב גלינסקי והזוג שבטלפון. אומר להם הרב: "אני הכרתי את החזון איש, וכשהוא הלך בשבת הגשם לא הפסיק לכבודו. האם אתם יותר גדולים וצדיקים מהחזון איש או פחות?", "בוודאי שאנחנו פחות מהחזון איש, אפלו רופאים היו מתיעצים

פְּרִיָּסָה מִשְׂמִיִּם

אתו, הוא גדול הדור. "אם כן", שאל הרב גלינסקי, "למה אתם חושבים שלחזון איש הגשם לא הפסיק?", לא הייתה להם תשובה. אמר להם הרב: "אני מבקש מכם סליחה מראש, אינני רוצה לפגוע בכם, אבל אתם בתחלת הדרך ואבא שבשמים מיוחד שתפלו ותכשלו בחלול שבת, ולכן הוא עוזר לכם שלא תחללו שבת, ומסלק לכם את הנסיון. אתם יודעים מתי אני אשמח? ברגע שאתם תספרו לי, שיצאתם החוצה וירד עליכם שלג וברד, ברקים ורעמים ונרטבתם, ועם כל זה לא חללתם שבת, זה סימן שאבא שבשמים סומך עליכם, והוא לא חושש ממלחמת היצר שלכם שתכשלו בה, כי הוא בטוח בכם שתנצחו".

"ושבו מצרימה"

זה מה שכתוב בתחלת הפרשה "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים". אפלו שזה קרוב, הקדוש ברוך הוא לא רוצה להעמיד אותם בנסיון "כי אמר אלקים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה" הם עוד לא בנויים למלחמות.

ומה קרה בהמשך? מלחמת עוג, מלחמת סיחון, מלחמת עמלק, מה קרה? אז הם כבר צברו כחות, קבלו את התורה, התחזקו ונהיו לעם (עיי' דברים כז, ט וברש"י שם). אבל כל זמן שהם בתחלת הדרך, עדין לא צברו כחות. יש חשש של "ושבו מצרימה" שיחזרו למצרים, לטמאה. זה מה שאמר להם הרב גלינסקי לאותו זוג: "סליחה שאני אומר לכם, אבל אתם בבחינה של "ושבו מצרימה", לכן אלקים עוצר בשבילכם שערי שמים, שלא תרטבו". הגמרא אומרת (תענית דף ב ע"א), שלשה מפתחות הקדוש ברוך הוא לא שםם ביד שליח, ואחד מהם זה מפתח הגשמים. והשבת חשובה לקדוש ברוך הוא, לכן הוא סוגר את הגשמים בשביל שאותו

פְּרִשְׁת בְּשֵׁלַח

הזוג לא ישוב חלילה לטמאת מצרים.

עם ישראל יוצאים ממצרים, ברוך השם "בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים" (שמות ו, ו), הכל בסדר. אחרי שהם יוצאים יש את קריעת ים סוף (שמות יד, כא), הם הולכים במדבר ארבעים שנה (דברים ב, ז). והנביא ירמיה (ב, א - ב) אומר: "וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי לֵאמֹר הֲלֹךְ וְקִרְאתָ בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלַם" - לך תגיד לעם ישראל שבירושלים, לפני שנחרב בית המקדש, "כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבְתָּ כָּלֹולְתֶיךָ, לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בְּמִדְבַר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה" - הקדוש ברוך הוא אומר: אני מתרגש ומתפעל מכם, איך שיצאתם ממצרים והאמנתם בי. רש"י שם אומר משפט מפלא, עצמתי, מחזק ומרגש. למה הקדוש ברוך הוא אומר את זה רק עכשו לירמיהו? אומר רש"י: אם הייתם שבים אלי - אם הייתם חוזרים בתשובה תאותי לרחם עליכם!! התקופה הייתה תקופה של חטאים, עונות ופשעים של עם ישראל, עברו על עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים, שהם היו סבות חרבן בית ראשון (יומא דף ט ע"ב), ועם כל זה אומר הקדוש ברוך הוא לירמיה: אתה יודע מה התאוה שלי? שתשובו אלי וארחם עליכם! למה? כי "זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבְתָּ כָּלֹולְתֶיךָ" - כשיצאתם ממצרים אחרי משה ואהרן האמנתם בי.

זועות מצרים

והשאלה פשוטה, וכי הייתה להם בררה? הם היו מעדיפים להשאיר בסבל במצרים? אפלו בשואה לא היו כאלה דברים כמו שהיה במצרים, באושוץ לא טמנו תינוקות בתוך הקירות, ובנו עליהם בעודם חיים, היטלר ימח שמו לא שחט כל יום מאה חמשים תינוקות להתרחץ בדמם כמו שפרעה עשה (מדרש רבה פרשת שמות

פְּרִנְסָה מִשְׁמִים

פרשה א אות לד), הוא הָרַג מְלִיּוֹן יְלָדִים אֲבָל לֹא בְשָׁבִיל לְרַחֵץ בְּדָמָם. לְפִי הַמְּכֹת שֶׁקִּבְּלוּ מִצָּרִים גִּדַּע כַּמָּה הֵם הִתְעַלְּלוּ בְּעַם יִשְׂרָאֵל, כִּי כָל מִכָּה הֵיטָה מְדָה כְּנֶגֶד מְדָה (עֵיין בְּתנא דְּבֵי אֲלִיָּהוּ רַבָּה פְּרָשָׁה ח, וּבְמִשְׁבַּת גַּפְשׁ שְׁמוֹת פְּרָק יח פְּסוּק יב). אִם כֵּן אֵיזוֹ בְּרָרָה יֵשׁ לָהֶם, לְהִשָּׂאֵר בְּאוֹשׁוּיָץ אוֹ לְצִאת לְמִדְבָּר, מִה עֲדִיף? וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר: אֲנִי מִתְרַגֵּשׁ, הִלַּכְתֶּם לְמִדְבָּר! זֶה פְּשׁוּט שְׂיִלְכוּ, מָה הַגְּדֵלָה וְהַתְּפַעְלוּת מֵהֶם?

הַרְשָׁעִים רוֹצִים לְהִשָּׂאֵר בְּמִצְרַיִם

אֲמַנָּם הַמְּדַרְשׁ (מְדַרְשׁ אַגְדָּה בּוֹבֵר שְׁמוֹת פְּרָשָׁת בֵּא פְּרָק י סִימָן כֹּא, רִשׁ"י שְׁמוֹת פְּרָק י פְּסוּק כב) אוֹמֵר, שֶׁהָיוּ רְשָׁעִים שְׁלֹא רָצוּ לְצִאת וּבְמַכַּת חֶשֶׁךְ מִתּוֹ, וְ"חֲמָשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם" (שְׁמוֹת יג, יח), יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁרַק אֶחָד מִחֲמָשָׁה עָלָה מִמִּצְרַיִם, וְיֵשׁ אוֹמְרִים יוֹתֵר (פְּסִיקְתָּא דְּרַב כְּהֵנָּא מְנַדְּלוּבִים פִּיסקָא יֵא "וְיֵהִי בְשִׁלַּח"). וּבְאַמַּת לָמָּה הַרְשָׁעִים רָצוּ לְהִשָּׂאֵר? הֵם אָמְרוּ: עֲדִיף לָנוּ לְעַבֵּד אֶת פְּרָעָה וְלֹא לְעַבֵּד אֶת ה', עַד כִּי כָּף. לָמָּה? כִּי כִשְׂאֲתָה עוֹבֵד אֶת פְּרָעָה יֵשׁ לָּהּ אֵיזוֹ שְׁעָה שְׁעֵתִים פְּנוּיּוֹת? לָּהּ תַּעֲשֶׂה מִה שְׁבָא לָּהּ, תִּרְצַח תִּגְנֹב תִּנְאַף הַכֹּל. אֲבָל אִם אֲתָה עוֹבֵד אֶת ה', אֲתָה עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת עִם אֱלֹקִים, אֲתָה לֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּכָל הָעוֹלָה עַל רוּחָהּ. הַרְשָׁעִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ מוֹכֵנִים לָזֶה, מְעַדִּיפִים לְעַבֵּד אֶת פְּרָעָה עֲשָׂרִים שָׁעוֹת בֵּימָמָה, עִם כָּל זְוָעוֹת מִצְרַיִם, אֲבָל יֵהִיָּה לָנוּ אַרְבַּע שָׁעוֹת שְׁנוּכָל לַעֲשׂוֹת מִה שְׁבָא לָנוּ, וְאִם אֲתָה נוֹתֵן לִי לַעֲשׂוֹת מִה שְׁבָא לִי אַרְבַּע שָׁעוֹת אֲנִי מוֹכֵן לְהִיּוֹת מְשַׁעְבֵּד לָּהּ בְּרָמָה הַרְבֵּה יוֹתֵר גְּבוּהָה מִמָּה שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת מְשַׁעְבֵּד לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַכֹּל בְּשָׁבִיל הַתְּאַוָּה. לָכֵן אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָהֶם: פֹּה תִהְיֶה קְבוּרַתְכֶם, וְאַלְהָ שְׁלֹא רָצוּ לְצִאת מִתּוֹ שֵׁם. אֲבָל שְׂאֵר עִם יִשְׂרָאֵל רָצוּ לְצִאת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר "הֲלֹךְ וְקִרְאתָ

פְּרִשְׁת בְּשֵׁלַח

בְּאֲזֵנֵי יְרוּשָׁלַם וְכוּ' זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבַת כָּלִילֶיךָ",
אֵיזָה דְּבַר גָּדוֹל הֵם עָשׂוּ פֹה? זֶה שְׂאֵלָה פְּשׁוּטָה וּמְתַבְּקֶשֶׁת.

דִּיאָגוֹת פְּרִנְסָה

חַו"ל (מכילתא פרשת בשלח פרשה יד) מְבִיאִים מְשֻׁפֵּט מְפָלָא בְּבֹאֵר
הַפְּסוּק "לְכַתְּבָה אַחֲרֵי בְּמִדְבָר": לְכַתְּבָה אַחֲרֵי שְׁלוּחֵי מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן
מֵאַרְצָה נֹשְׁבֵת, יִצְאֶתֶם לְמִדְבָר וְאִין צִדָּה לְדַרְךָ כִּי הָאֲמַנְתֶּם
בִּי. אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתֶּם הָאֲמַנְתֶּם בִּי בְּנוֹשֵׂא הַזֶּה שֶׁל
הַפְּרִנְסָה, אַתֶּם הוֹלְכִים לְמִדְבָר בְּלֵי פְּרִנְסָה, אִין מַה לְאַכֹּל וְאַתֶּם
סוֹמְכִים עַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, זֶה הַגְּדֹלָה, זֶה הַהֲתַפְּעָלוֹת, זֶה
הַהֲתַרְגְּשׁוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵעַם יִשְׂרָאֵל.

דְּבַרְתִּי בְּאַחַד הַכּוֹלָלִים בִּירוּשָׁלַם וְאַמְרַתִּי לָהֶם: לַפְּעָמִים הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְבִיא אֶת הָאָדָם לְמַצָּב שֶׁהוּא חָיֵב, חָיֵב, לְבַטַח בּוֹ,
הַשְׂאֵלָה אִם אַתָּה בּוֹחֵר לְבַטַח אוֹ בּוֹחֵר לְדָאג. עַם יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים
מִמְצָרִים, בּוֹרְחִים, וְהַבְּרָרָה הִיא לְלַכֵּת לְמִדְבָר, וְשָׁם בְּמִדְבָר
יֵשׁ לָךְ שְׁתֵּי בְּרִירוֹת: אוֹ לְבַטַח בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹ לְדָאג. עַם
יִשְׂרָאֵל בּוֹחֵר לְבַטַח, וְעַל זֶה אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "זְכַרְתִּי לָךְ
חֶסֶד נְעוּרֶיךָ", עַל זֶה אֲנִי אוֹהֵב אֶתְכֶם, רַגְשָׁתֶם אוֹתִי, בְּטַחְתֶּם בִּי
בְּנוֹשֵׂא הַזֶּה שֶׁל הַפְּרִנְסָה. אִין אֲכַל בְּמִדְבָר, אֲבָל אֲנַחְנוּ בּוֹטְחִים
בְּבוֹרָא עוֹלָם שְׂיִתֵּן. וְכָל זֶה לְמַרְוֹת שְׁכֻשְׁהַגִּיעוּ לִים סוּף לֹא כָּלָם
בְּטַחוּ (עֵינֵי יְרוּשָׁלַם תַּעֲנִית פֶּרֶק ב הַלְכָה ה), אֲבָל דּוֹקָא בְּנוֹשֵׂא הַקְּשָׁה,
נוֹשֵׂא הַפְּרִנְסָה, הֵם בְּטַחוּ בְּבוֹרָא עוֹלָם, זֶה מְסַפִּיק שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא יִזְכֹּר אֶת אֲהַבְתֶּם וְיִרְצָה לְהוֹשִׁיעַ אוֹתֶם תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים.

לְצַעֲרָנוּ הַיּוֹם זֶה הַפּוֹד, הָאָדָם בּוֹטַח בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהַכֵּל
חוּץ מִהַפְּרִנְסָה, אֲפֹלוּ בְּעֵנְיָנִים שֶׁל בְּרִיאוֹת אָדָם בּוֹטַח, ה' יַעֲזֹר
הַרוֹפְאִים לֹא יוֹדְעִים כָּלוּם יִהְיֶה בְּסִדְר, אֲבָל עַל הַפְּרִנְסָה הוּא

פְּרִנְסָה מִשָּׁמַיִם

חֹשֶׁב 20 שְׁעוֹת בַּיַּמָּה, עוֹבֵד בְּלִי סוּף. עַל זֶה אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעַם יִשְׂרָאֵל: בְּנִקְדַת הַבְּטָחוֹן הַזֶּה זְכִיתֶם וּבַגְּלָלָה יֵשׁ לִי תַאֲוָה לְרַחֵם עֲלֵיכֶם, אֵיזָה דָּבָר מִפְּלֵא זֶה.

צִנְצָנַת הַמֶּן

נִעֲבֵר לְנִקְדָה אַחֶרֶת אַךְ גַּם הִיא מִשְׁתַּלְכֶת יָפָה בַּדְּבָרִים בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם. בְּהַמְשָׁךְ הַפְּרָשָׁה מְזַכֵּר שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה נִס וּמֵבִיא לְעַם יִשְׂרָאֵל מִן מַהֲשָׁמַיִם (שְׁמוֹת טז, טז), וְאַחֲרֵי שֶׁיֵּרֵד הַמֶּן כּוֹתֶבֶת הַתּוֹרָה: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קַח צִנְצָנַת אַחַת וְתֵן שָׁמָּה מְלֵא הָעֶמֶר מִן וְהִנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי ה', לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם" (שֵׁם פְּסוּק לז). אוֹמֵר רַבְּנוּ בַּחַיִּי עַל זֶה: וַיִּתְּכֵן שְׁנֵאמַר כִּי מַה שֶּׁצִּוְּהָ בְּזֶה לְאַהֲרֹן וְלֹא עָשָׂה אֶת זֶה מֹשֶׁה בְּעֶצְמוֹ, שָׁבָא לְרַמֵּז כִּי הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם מוֹרִי הַתּוֹרָה שֶׁעֲתִידִים לְצִאת מֵאַהֲרֹן יֵהיוּ מְזוֹנְוֹתֶם בְּהִרְחָבָה וְלֹא בְּעֶמֶל כְּאוֹכְלֵי הַמֶּן. אִם אַתָּה תִּלְמִיד חָכֵם מוֹרֵה הוֹרָאָה עֹמֵל בַּתּוֹרָה - יִהְיֶה לָּךְ אֲכָל בְּשִׁפְעַ, בְּלִי טְרַחָה. וְהוּא מְבִיא עַל זֶה אֶת הַפְּסוּק "וַיֹּאמֶר לְעַם לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לְתַת מְנַת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְמַעַן יִחְזְקוּ בְּתוֹרַת ה'" (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב, לא, ד), אַתָּה רוֹאֶה בֶּן תּוֹרָה עֹמֵל בַּתּוֹרָה, תִּתֵּן לוֹ מִשְׁלָךְ לֹא חֲמֵשׁ מֵאוֹת אוֹ אֶלֶף שְׁקָל וְזֶהוּ, תֵּן לוֹ בְּשִׁפְעַ. וּמִמְשִׁיךְ רַבְּנוּ בַּחַיִּי: וְהִזְכִּיר תַּחֲלָה "וְהִנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם", לְבָאֵר, כִּי מְזוֹן תִּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁבְּכָל דוֹר וְדוֹר הוּא מְסוּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְהוּא מְנַח לִפְנֵי הַשֵּׁם, וְעַל כֵּן הוּא אָמַר "וְהִנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי ה' לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם" - כִּי הוּא לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְנַח וְשִׁמּוֹר לְדוֹרוֹת. אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְלוֹמְדֵי הַתּוֹרָה וְעִמְלֵיהָ: "אֵל תִּדְאָגוּ, עָלֵי הַפְּרִנְסָה שְׁלָכֶם". אִם אַתָּה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד פְּרִנְסָתְךָ עָלֶיךָ! כִּכָּה גַּם פּוֹסֵק הַרְמַב"ם לְהִלְכָה (הַלְכוֹת שְׁמִיטָה וַיּוֹבֵל פָּרָק יג הַלְכָה יג), שְׁלֹא רַק שֶׁבֵט לְוִי בְּלִבְדֵם הֵם שֶׁבֵט ה', אֶלָּא כָּל אִישׁ וְאִישׁ מִכָּל בְּאֵי עוֹלָם, אֲשֶׁר נִדְבָה רֹחוֹ אוֹתוֹ וְהִבִּינוּ מִדְּעוֹ, לְהַבְדִּיל

פְּרִשֶׁת בְּשֵׁלַח

לְעַמֵּד לִפְנֵי ה' לְשִׁרְתוֹ וּלְעַבְדוֹ לְדַעַה אֶת ה'. וְהִלֵּךְ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁעֲשָׂאָהוּ הָאֱלֹקִים, וּפָרַק מֵעַל צִוְאוֹ עַל חֲשֹׁבוֹנוֹת הָרִבִּים אֲשֶׁר בִּקְשׂוּ בְּנֵי הָאָדָם, הֲרִי זֶה נִתְקַדֵּשׁ קִדְּשׁ קִדְּשִׁים וְהָיָה ה' חֲלֹקוֹ וְנִחַלְתוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. וּמִסִּים הָרַמְבַּ"ם וּמִבְּטִיחַ בַּפֶּסֶק הִלְכָה: וַיִּזְכֶּה לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה דְּבַר הַמְּסַפֵּיק לוֹ. לֹא יִחַסֵּר לוֹ! הוּא מֵה שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם אוֹמֵר "ה' מְנַת חֲלָקֵי וְכוֹסֵי אֶתָּה תוֹמִיךְ גּוֹרְלִי" (תהילים טז, ה). אִם יֵשׁ לָנוּ הִלְכָה מִפְּרִשֶׁת בְּרַמְבַּ"ם, וַיֵּשׁ לָנוּ אֶת הַפְּסוּקִים הַמְּפַרְשִׁים, לָמָּה יֵשׁ אַבְרָכִים מְדַאֲגִים?

פְּרִנְסַת תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים

נִמְשָׁיךְ לְהִבְיָא עוֹד כְּמָה מְקוֹרוֹת לְדְבַר הַזֶּה. אוֹמֵר הַכְּתוּב בְּתַהֲלִים (קכז, ב) "שְׂוֹא לְכֶם מִשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי שְׁבַת אֲכָלֵי לֶחֶם הַעֲצָבִים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שְׂנֵא", וּמְבָאֵר רַש"י: שְׂוֹא לְכֶם בְּעָלֵי אֲמֻנוֹת הַמִּשְׁכִּימִים וּמְאַחֲרִים לְמִלְאֲכָתָם, וּמִתְפָּרְנְסִים בְּעֲצָבוֹן וּבִגְיָעָה בְּלֶחֶם הַעֲצָבִים שֶׁל טָרַח - אֶתֶם הוֹלְכִים מְחַפְּשִׁים מְנוֹת לְהִשְׁקָעָה, עוֹבְדִים קִשָּׁה, "שְׂוֹא לְכֶם" - יְגִיעַתְכֶם לְשׂוֹא, כֹּל מֵה שְׂאֵתֶם מִתְפָּרְנְסִים בְּעֲצָבִים וּבִגְיָעָה, כֵּן יִתֵּן הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּרִנְסָה לְמִי שֶׁמְנַדֵּד שָׁנָה מְעִינָיו בְּשִׁבִיל לְעֶסֶק בְּתוֹרָה.

בְּמֵלִים אַחֲרוֹת יֵשׁ לָךְ שְׁתֵּי בְּרָרוֹת, אוֹ לְהִיּוֹת עַר כָּל הַלִּילָה לְמַכַּר מְנוֹת, לְעֲשׂוֹת מְשֻׁמְרוֹת כְּפוֹלוֹת לְחַפֵּשׁ וּלְשַׁעֲבֵד אֶת עֲצָמְךָ וּלְנִסּוֹת לְהַתְּפָרְנֵס, אוֹ לְשַׁבֵּת לְלַמֵּד כָּל הַלִּילָה וְאֱלֹקִים יִשְׁלַם לָךְ. הַשְּׂאֵלָה אִם אֶתָּה מְאֻמֵּן אוֹ לֹא. הַשְּׂאֵלָה אִם אֶתָּה מְאֻמֵּן שֶׁיֵּשׁ אֱלֹקִים חַיִּים שֶׁהוּא אֵל מֶלֶךְ נְאֻמָּן (שבת דף קיד ע"ב), וְאִם הוּא אֵמֶת וְתוֹרָתוֹ אֵמֶת וְהוּא נְאֻמָּן וְהוּא מְקַיֵּם מֵה שֶׁהוּא אוֹמֵר וּמֵה שֶׁמְזַכֵּר בְּתוֹרָה, מָמָה אֶתָּה דוֹאֵג, שְׁלֹא תִהְיֶה לָךְ פְּרִנְסָה בְּגִלְל שְׂאֵתָה לּוֹמֵד תוֹרָה?

פְּרִנְסָה מִשְׁמִים

מוֹצִיא שֵׁם רָע

וְאָדָם שְׁחוֹשֵׁב כִּכָּה אוֹ אוֹמֵר שֶׁבְגִלְלָה שֶׁהוּא אֲבָרָה אֵין לוֹ כֶּסֶף, מְלַבֵּד שְׁזָה שְׁקָר גְּמוּר וּכְפִירָה, אוֹמֵר הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ (פִּרְשֵׁת כִּי תֵצֵא פֶרֶק כֵּב פִּסּוּק יג) בְּפִרְשֵׁת מוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא נִמְשָׁל עַל מִי שֶׁמוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל - תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹמֵר: "הַתּוֹרָה לֹא דוֹאָגַת לִי, לֹא מְפָרְנֶסֶת אוֹתִי", אוֹמֵר הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ, אָדָם כֵּזָה אֵין לוֹ כְּפִרָּה רַק אִם הוּא יִכְנִיעַ אֶת עֲצָמוֹ בַּתּוֹרָה בְּבַחֲיַנַּת "לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָה כָּל יְמָיו" (שֵׁם פִּסּוּק ט).

מֵה יֵאמֵר אָדָם, אֲנִי לוֹמֵד וְלֹא רוֹאֶה יְשׁוּעוֹת בְּפִרְנְסָה. וְלָמָּה זֶה כִּכָּה? הַתְּשׁוּבָה: כִּי אֶתָּה לֹא לוֹמֵד מִסְפִּיק. לֹא קִבַּלְתָּ עַל עֲצָמְךָ עַל תּוֹרָה גְּמוּר. הָרֹאשׁ שְׁלָךְ בְּעוֹד עֲסָקִים, בְּעוֹד עֲנִינִים. וּבִאֲמַת כְּתַבְנוּ בְּסִפֵּר דּוֹרֵשׁ טוֹב בְּסִיעֵתָא דְשִׁמְיָא (חֵלֵק א פִּרְשֵׁת וַיְחִי), חֲדוּשׁ בְּשֵׁם הָרַב יְהוּדָה צְדָקָה וְצ"ל, בְּסִפְרוֹ תּוֹרַת יְהוּדָה (פִּרְשֵׁת וַיְחִי עֵמוֹד רַלֵב), לָמָּה פִּרְשֵׁת וַיְחִי הִיא פִּרְשָׁה סְתוּמָּה? מֵה זֶה פִּרְשָׁה סְתוּמָּה? בַּתּוֹרָה יֵשׁ פִּרְשִׁיּוֹת פְּתוּחוֹת שֵׁישׁ רֵוַח בֵּין פִּרְשָׁה לְפִרְשָׁה כְּשִׁכּוֹת־בַּיִם בְּסִפֵּר תּוֹרָה, וַיֵּשׁ פִּרְשִׁיּוֹת סְתוּמוֹת בְּלִי רֵוַח. אוֹמֵר הָרַב צְדָקָה: לְרַמּוֹ לָנוּ, שֵׁיעֶקֶב אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שֶׁהִיא סִמּוֹל עֲמִלֵי הַתּוֹרָה שֶׁבְכָל דּוֹר וָדוֹר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "וַיֵּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֵשֵׁב אֶהְלִים" (בְּרֵאשִׁית כה, כז), יוֹשֵׁב בְּאֶהֱל וְלוֹמֵד, לְמַד אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּבֵית שֵׁם וְעֵבֶר בְּלִי לְלַכְתָּ לִישָׁן (רש"י בְּרֵאשִׁית פֶּרֶק כח פִּסּוּק יא), וְאִם תִּשְׁאַל: כִּיצַד אָדָם שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַּת יֵעֲקֹב אֲבִינוּ שֶׁעֲמֵל בַּתּוֹרָה חֵי וּמִתְפָּרְנֵס? פִּרְשָׁה זֶה סְתוּמָּה, פִּרְנְסַת תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים הִיא סְתוּמָּה וְלֹא טְבַעִית. וְכֵן כָּתַב הַגָּאוֹן רַבֵּי חַיִּים פְּלֶאגִּי וְצ"ל "בְּסִפְרוֹ עֵינֵי כָּל חַי (סוֹטָה דף מד ע"א), שֶׁתְּלִמִּיד חָכֵם הַזּוֹכֵה לְכַתֵּר תּוֹרָה כְּרֵאוֹי הַנְּהַגְתּוֹ וּשְׁמִירָתוֹ עַל יְדֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבוֹדוֹ, בְּלִי טֶרַח וְעֲמָל אֲנוּשֵׁי וְשִׁלָּא כְּדָרָךְ הַטְּבַע.

פְּרִשֵׁת בְּשִׁלַּח

אָבֵל לְצַעֲרֵנוּ אָנוּ רוֹאִים שֶׁהַיּוֹם זֶה נִהְפָּךְ לְנִסְיוֹן הַדּוֹר "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים" (איוב ג, כג), יֵשׁ אֲבָרְכִים שְׁלֵא עוֹמְדִים בְּנִסְיוֹן הַזֶּה, לֹא דָנִים אוֹתָם חָס וְשָׁלוֹם, "אֵל תִּדּוֹן אֶת חֲבֵרְךָ" (אבות פרק ב פסוק ד), אָבֵל הֵם צְרִיכִים לְזָכֹר שֶׁזֶה נִסְיוֹן, וַיֵּשׁ לָהֶם אֶת הַכַּחוֹת גַּם לְעַמֵּד בּוֹ.

"שׂוֹא עֵבֵד אֱלֹקִים"

הַנְּבִיא מְלֹאכִי הָיָה הַנְּבִיא הָאֲחֵרוֹן שֶׁהָיָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא מְקַבֵּל נְבוּאָה מֵה' לֹמֵר לְעַם יִשְׂרָאֵל. הוּא בָּא וְאוֹמֵר מִשְׁפָּט מִבְּהִיל: "חִזְקוּ עָלַי דְּבָרֵיכֶם אָמַר הַשֵּׁם" (מלאכי ג, יג) בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאוֹמֵר לְעַם יִשְׂרָאֵל: אַתֶּם מְלַכְלְכִים עָלַי. מָה אוֹמְרִים עִם יִשְׂרָאֵל? "וְאִמְרַתֶּם מֵה נִדְּבַרְנוּ עָלֶיךָ" - רַבּוֹנוּ שָׁל עוֹלָם, אַתָּה בְּטוֹחַ? אֲנַחְנוּ לְכַלְכְּנוּ עָלֶיךָ? מָה כָּבַר אֲמַרְנוּ...

אוֹמֵר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שִׁימוּ לֵב אִיזו תוֹכַחָה: "אִמְרַתֶּם שׂוֹא עֵבֵד אֱלֹקִים וּמָה בָּצַע כִּי שָׁמְרָנוּ מִשְׁמֵרְתוֹ וְכִי הִלְכְנוּ קְדֻרָנִית מִפְּנֵי ה' צְבָאוֹת" (פסוק יד), עִם יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתָהּ הַתְּקוּפָה אָמְרוּ "שׂוֹא עֵבֵד אֱלֹקִים" - שׂוֹא זֶה חֲנָם, בְּשִׁבִיל מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְעַמֵּל וּלְלַמֵּד עוֹד סְעִיף בְּשִׁלְחָן עָרוּךְ, עוֹד דָּף גְּמָרָא, עוֹד חֲדוּשׁ תוֹרָה, וּלְלַמֵּד מֵהַבְּקָר עַד הָעֶרֶב, בְּשִׁבִיל מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים אֶת הַכָּאֵב רֹאשׁ הַזֶּה? "וּמָה בָּצַע" - מָה אֲנַחְנוּ מְרוֹיַחִים מִזֶּה? אֵיךְ אָמְרוּ הַשִּׁבְטִים, "מָה בָּצַע כִּי נִהְרַג אֶת אַחֵינוּ וְכַסִּינוּ אֶת דָּמוֹ" (בראשית לו, כו) מָה נְרוֹיַח אִם נִהְרַג אֶת יוֹסֵף, "נִמְכַרְנוּ לִישְׁמַעֲאֵלִים" (שם פסוק כו) נְרוֹיַח קִצֵּת כֶּסֶף מִמֶּנּוּ. זֶה מָה שֶׁאָמְרוּ עִם יִשְׂרָאֵל "מָה בָּצַע כִּי שָׁמְרָנוּ מִשְׁמֵרְתוֹ?" אֵיזָה רוּחַ יֵשׁ לָנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ שׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת. "וְכִי הִלְכְנוּ קְדֻרָנִית מִפְּנֵי ה' צְבָאוֹת" - מָה זֶה "הִלְכְנוּ קְדֻרָנִית?" אֲנַחְנוּ שְׁפָלִים, אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים אַחוֹרָה - בְּרוֹרֵס, אֲנַחְנוּ

פְּרִיָּסָה מִשְׁמִיָּם

לא בַּמִּוֶּדָה וּבִקְדָמָה, בְּגִלְל שְׁאַנְחֵנוּ כְּאַלֶּה 'צוּלִיִּים', צו"ל זֶה רֵאשִׁי תְבוּת 'צִדִּיק וְרַע לִו'. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹעֵס עַל עַם יִשְׂרָאֵל שְׁאַמְרוּ דְּבָרִים כְּאַלֶּה.

“מָה נִדְבַרְנוּ עֲלֶיךָ?”

וְהַשְׂאֵלָה מִתְבַּקֶּשֶׁת, עִם יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים עַל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דְּבָרִים כְּאַלֶּה נוֹרְאִים שֵׁשׁ בָּהֶם כְּפִירָה, וְהֵם מִתְמַמִּים וְאוֹמְרִים “מָה נִדְבַרְנוּ עֲלֶיךָ?” - מָה אָמַרְנוּ? אֵת הַשְׂאֵלָה הַזֹּאת שְׂאֵל הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים קִנְיָבְסְקִי שִׁיחִיָּה, הֲלֹא מָה שֶׁהֵם אוֹמְרִים זֶה תְּכַלִּית הַכְּפִירָה, וְלָמָּה הֵם בְּעֶצְמָם לֹא מְבִינִים אֵת חֲמַרְת דְּבוּרָם? וּמִסְבִּיר: מָה זֶה “שְׂוֹא עֶבֶד אֱלֹקִים?”, לְפַעְמִים יֵשׁ לְאָדָם נִקְדָּה אַחַת שֶׁהוּא לֹא רוֹאֶה אֵת גְּלוּי ה' שֵׁם, אֵתָּה אַבְרָהָ, יֵשׁ לָךְ קִצֵּת קְשָׁיִים, אַבְּל עִם אֶלֶף חֲמֵשׁ מֵאוֹת שְׁקֵל אֵתָּה לֹא גּוֹמֵר אֵת הַשְּׁבוּעַ, לֹא אֵת הַחֲדָשׁ, וּבְכָל זֹאת אֵת הַשְּׁבוּעִים כֵּן הַצְּלַחַת לְגִמְרָה, אֵיךְ? לֹא שְׂמַת לֵב לְהַשְׁגָּחַת ה'! נִכוּן, יֵשׁ לָךְ עוֹד שְׁבוּעִים, נִשְׂאָר לָךְ עוֹד הַרְּבֵה חֲדָשׁ אַחֲרֵי הַמְּשַׁכְּרֵת, בְּסִדְרָה, אַבְּל תִּתְּבוּנוֹן בְּגְלוּי ה' שְׁכָבֵר עֶשֶׂר שָׁנִים לֹא הִתְקַלְקְלָה לָךְ מְכוּנַת הַכְּבִיסָה. שְׂמַת לֵב שְׁבַבְתִּים הָאַחֲרִים הַחֲלִיפוּ כְּמָה פְּעָמִים דּוּד שְׂמֵשׁ וְאַצְלָךְ דּוּד הַשְּׂמֵשׁ כְּבָר מְבָגֵר, הוּא בְּגִיל פְּנִסְיָה, וְעַדִּין מִתְּפַקֵּד?, שְׂמַת לֵב אֵיךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלַח לָךְ מְזֻמָּנִים בְּלִי שְׁתַּבְּקֵשׁ...

לְפַעְמִים הָאָדָם לֹא שֵׁם לֵב לְכָל זֶה וְהוּא לוֹמֵד תּוֹרָה וּמְמַרְמֵר: 'אֲנִי מִסְכֵּן, אֲנִי אַבְרָהָ, אֵין לִי כֶסֶף, בְּגִלְל שְׂאֲנִי לֹא עוֹבֵד'. תְּבֹא וְתִשְׂאֵל אוֹתוֹ: “אֵתָּה יוֹדֵעַ שְׂאֵתָּה מְלַכְלֵךְ עַל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה?” הוּא יְבַהֵל: “חֵס וְשְׁלוֹם, אֲנִי מְלַכְלֵךְ?”, כֵּן, אֵתָּה מְלַכְלֵךְ עַל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעַל תּוֹרָתוֹ!.

פְּרִשְׁת בְּשֵׁלַח

לָמָּה אַתָּה לֹא מֵאֲשֶׁר וְשָׁמַח שְׂאֵתָה אֲבָרְךָ? לָמָּה אַתָּה לֹא מֵרְאָה לְכָל בְּאֵי עוֹלָם אֵת הַ"וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'" (דברי הימים ב, יז, ו), הַגָּאוּה שְׁלָךְ שְׂאֵתָה זְכִיתָ לְהִיּוֹת יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. לָמָּה כְּשִׁמְגִיעִים אֲנָשִׁים עֲשִׂירִים, וְאַתָּה רוֹאֶה שָׂרָק עֲנִיבַת הַמְּשִׁי שְׁלָהֶם שְׂוֶה כְּמָה מִשְׁכּוֹרוֹת שְׁלָךְ בְּכוֹלָל, אַתָּה פִּתְאוּם מְרַגֵּשׁ לֹא בְנַח, מְרַגֵּשׁ קִטְוֹן לִידָם, כְּאֵלוֹ אַתָּה מִתְנַצֵּל עַל עֲצָם קִיוְמָה בְּעוֹלָם, עַל זֶה שְׂאֵתָה תוֹפֵס כְּמָה מְטָרִים בְּעוֹלָם, לָמָּה אַתָּה מְרַגֵּשׁ אֵת הַהֲרַגְשָׁה הַזֹּאת?

וּבַתּוֹךְ הַלֵּב מִתְחוֹלְלַת סְעָרָה בְּפִקּוּד הַיֵּצֵר הָרַע, שְׂאוֹמֵר לָךְ: "תֵּרְאֶה מָה אַתָּה שְׂוֶה, הַמְּכַנְסִים הָאֵלֶּה רְאוּ יָמִים יָפִים יוֹתֵר, הַנְּעֲלִים שְׁלָךְ הַתְּקִים בָּהֶם 'וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֵת פִּיָּהֶם', הַגְּבִירִים הָאֵלֶּה הַעֲשִׂירִים יְכוּלִים בְּלַחֲצֵת כְּפִתּוֹר לְסִדֵּר לָךְ אֵת כָּל הַחַיִּים, מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בְּכוֹלָל?" עַד כָּאֵן דְּבַרֵי הַיֵּצֵר הָרַע. הַמַּחְשְׁבוֹת וְהַדְּבוּרִים הָאֵלֶּה אוֹמֵר הָרַב קִנְיָבְסְקִי, הֵם בְּכַחֲנֵת "שְׂוֹא עֶבֶד אֱלֹקִים וּמָה בְּצַע כִּי שְׁמַרְנוּ מִשְׁמַרְתּוֹ", אוּלַי אִם הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּגֵרוֹת וְכָל מִינֵי הַשְּׁפָלוֹת שׁוֹנוֹת, תֹּאֵר A תֹּאֵר B תֹּאֵר MA אוֹתִיוֹת בְּהֶמָּה, הִיָּה לָנוּ יוֹתֵר טוֹב בְּלִפְלִית, הֵינּוּ מְגִיעִים לְפָה עִם בְּטוֹן גְּדוּלָּה, מְכוֹנִית יְקָרָה וְכֻלָּם הָיוּ מְכַבְּדִים אוֹתָנוּ, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹעֵס וּמְצַטְעֵר עַל זֶה. וְאוֹמֵר הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ שָׁם בְּפִרְשֵׁת כִּי תִצֵּא, אָדָם שְׂאוֹמֵר כֵּךְ הוּא צְרִיךְ לְבַדֵּק אֵת הַתּוֹרָה שְׁלוֹ, לָמָּה הַתּוֹרָה לֹא מְפָרְנֶסֶת אוֹתוֹ. יִתְכַן שְׁפָרְגַע אַתָּה בְּנִסְיוֹן קָצֵר אֲבָל אַחֲרֵי שְׁתַּעֲמַד בְּנִסְיוֹן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפְתַּח לָךְ שְׁעָרֵי שָׁמַיִם, "פּוֹתַח שְׁעָרִים בְּתַבּוּנָה" וַיִּשְׁפַּע עָלֶיךָ שְׁפַע גְּדוּל עַד מְאֹד.

הַנְּהָגוֹת ה' בְּפִרְנֶסֶה

הָרַב בְּצִלְאֵל ז'וֹלְטִי זַצ"ל הָיָה רַבָּה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, מֵרֵן הָרַב עוֹבְדֵיָה יוֹסֵף זַצ"ל אָהַב אוֹתוֹ מְאֹד. הוּא תִמְךָ שִׁיְהִיָּה הָרַב שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם,

פְּרִנְסָה מִשְׁמִים

וּכְמוֹ שְׂאֲכָן הָיָה. מִדֵּי פַעַם הָיָה מְגִיעַ הָרֵב ז'וֹלְטִי לְמִסַּר שִׁיחוֹת בִּישִׁיבַת קוֹל תּוֹרָה, לְאַבְרָכִים וּבְנֵי הַיְשִׁיבוֹת.

יוֹם אֶחָד הוּא דְבַר אַתֶּם עַל מַעֲלָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָ וְאִיךָ שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דוֹאֵג לְבְנֵי הַתּוֹרָה. הוּא סִפֵּר לָהֶם כְּמָה סְפוּרִים מֵהַחַיִּים. כָּלֵם הַתְחַזְקוּ. לְפִתַע קָם אֶחָד מֵהָאַבְרָכִים וְאָמַר לוֹ: "כְּבוֹד הָרֵב, הַסְפוּרִים יָפִים וְהַכֵּל טוֹב וְיָפָה, אֲבָל יֵשׁ לִי בְשִׁבִילְךָ מַעֲשֵׂה שֶׁהָיָה עֲכָשׂוּ". הָיָה לִי חֲבֵרוֹתָא מִיְחָד, הַתְחַלְתִּי אֶת הַלְמוּד אֶתוֹ לְפָנַי 20 שָׁנָה וְלֹא הִפְסַקְנוּ, הַתְמַדְנוּ בְּיַחַד וְהַתְעַלִּינוּ. לְפָנַי שָׁנָה הוּא יֵצֵא לַעֲשׂוֹת לְבֵיתוֹ, הַשְׁקִיעַ קֶצֶת בְּבִינְסָ וְתוֹךְ שָׁנָה הוּא נִהְיָה מְלִיוֹנֵר, עֲשִׂיר עָצוּם, וְאֲנִי לְעַמְתּוֹ נִשְׁאַרְתִּי בְּכוֹלֵל וְלֹא גוֹמֵר אֶת הַחֹדֶשׁ..."

אָמַר לוֹ הָרֵב ז'וֹלְטִי: "תִּרְאֶה, אֲנִי מְבַגֵּר מִמֶּךָ, אַתָּה עוֹד צָעִיר, אֲנִי רְאִיתִי הָרֵבָה דְּבָרִים בְּחַיִּים, תִּקַּח עֲשׂוֹר שָׁנִים מֵהַיּוֹם וְאִם לֹא תִהְיֶה לְךָ תְּשׁוּבָה לְבַד תְּבֹא אֵלַי".

הוּא חָשַׁב אוֹלֵי הָרֵב דּוּחָה אוֹתוֹ, אֲבָל הִיָּתָה לוֹ סְבָלְנוֹת וְהוּא חִפָּה עֲשׂוֹר שָׁנִים...

אַחֲרֵי עֲשׂוֹר שָׁנִים הוּא הִגִּיעַ לְרֵב ז'וֹלְטִי, "הָרֵב זוֹכֵר אוֹתִי לְפָנַי עֲשׂוֹר שָׁנִים? בְּאֵתִי לוֹמַר לְרֵב שֶׁהָרֵב צָדֵק, יֵשׁ לִי תְּשׁוּבָה. אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ כֵּךְ מָה וְאִיךָ, אֲבָל הַיּוֹם אֲנִי עֲשִׂיר וְהַחֲבֵרוֹתָא שְׁלִי שֶׁעֲזַב אֶת הַכוֹלֵל, הַתְּהַפֵּךְ עָלָיו הַגִּלְגַּל וְהוּא עֲנִי מְרוּד".

הָרֵב ז'וֹלְטִי חִיָּךְ וְאָמַר לוֹ: "בֹּא תְּבִין מָה הָיָה כָּאן, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לְכָל אָדָם זְמַנִּים שֶׁהוּא דְּחוּק וְזְמַנִּים שֶׁהוּא מְרוֹיַח בְּהֶם, אֵין אָדָם שֶׁהוּא תְּמִיד עֲשִׂיר. וְגַם לְצַד הַשָּׁנִי, גַּם הָעֲנִי בְּיוֹתֵר זוֹכָה מִדֵּי פַעַם לְמַתְנַת שְׁמִים וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁאוּהֵב אֶת הָאָדָם וּבְמִיְחָד אִם הוּא בֶּן תּוֹרָה וְאַבְרָהָ, הוּא שׁוֹמֵר אֶת הַכְּסָפִים שְׁאֵמוּרִים לְבֹא אֵלָיו לְמַתִּי שֶׁהוּא בְּאֵמַת צְרִיךְ. בְּתַחֲלַת הַחַיִּים

פְּרִשֵׁת בְּשִׁלַּח

מספיק 500 דולר לחדש לחיות, אבל אחר כך המשפחה גדלה, יש הרבה ילדים ברוך השם, הוצאות גדלות ויש כבר הוצאות של ישיבות, סמינרים, חתנות, והקדוש ברוך הוא שומר לו את הכסף לזמן הזה שהוא באמת זקוק לו. אנחנו רואים אברהם עם 12 ילדים והוא מצליח לחתן את כלם, איך? אתה לא מבין. הקדוש ברוך הוא אומר: עכשו זה הזמן לתת לו. ומה קורה כשאברהם נתפס ברשת של היצר הרע ויוצא לעבד? יש לשטן רשות לתת לו את השפע עכשו, כדי להראות לכלם: תראו איך הוא שצוב את הכולל, מצליח ומתפרנס בשפע, ובמקום שהכסף יבוא לו בזמן הנכון הוא מקבל אותו כפן ועכשו, זה מה שקרה לה ולחברותא שלך.

נסתרות דרכי ה', אנשים רואים דברים ולא מבינים, "תראה את פלוני, הוא רק יצא מהכולל וכבר יש לו הכל". תחכה 10 שנים ותראה, היום הוא מקבץ נדבות ואתה יושב בכולל.

שוחט חיב משום מה?

על זה היה אומר הבעל שם טוב (פרדס יוסף פרשת אמור עמוד תקמו), לבאר את דברי הגמרא (שבת דף עה ע"א) השוחט בשבת חיב. למה? רב אמר: משום צובע - לאחר השחיטה יש צמר ועור שנצבעים בדם. ושמואל אמר: משום נטילת נשמה. ושם כותבים התוספות (דיבור המתחיל שוחט) שוחט דעלמא.

מיהו השוחט דעלמא?

ומבאר הבעל שם טוב על דרך הדרוש: לכאורה יש לשאל שאלה עצומה, למה הקדוש ברוך הוא לעתיד לבא שוחט את היצר הרע (סוכה דף נב ע"א), הלא הוא עשה את התפקיד שלו, הוא הכשיל

פְּרִינְסָה מִשְׂמִיִּים

אֲנָשִׁים וְהַעֲמִידִם בְּנִסְיוֹן וְהֵם נִכְשְׁלוּ, מָה הוּא אֲשֶׁם? וְהַבְּאוּר
בְּזוֹה, שְׁתַּפְּקִידוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר הוּא רַק לְהַכְשִׁיל אֶת הָאָדָם, אָבֵל הוּא
לֹא רַק מְכַשִּׁיל אֲלָא גַם צוֹבֵעַ אֶת הָעֲבֵרָה, שֶׁהַעֲבֵרָה יוֹתֵר טוֹבָה
מִהַמְצוּהָ, וְהוּא לֹא רַק מִתְכַּוֵּן לְהַכְשִׁיל אֲלָא גַם לְקַחַת לְאָדָם
בְּסוּף אֶת הַנְּשֻׁמָּה (בבא בתרא דף טז ע"א), אִם הָאָדָם הֵיךְ יוֹדֵעַ אֶת
זֶה הוּא לֹא הֵיךְ חוֹטֵא. תַּחֲשֹׁב אִם יִגִּיעַ אֵלֶיךָ מְחַבֵּל וַיֹּאמֶר לְךָ:
”תְּבֵא בְּשַׁעַת אַרְבַּע לַגָּנָה, יִהְיֶה כִּיף, אַתָּה תִּהְיֶה, וְאֵל תִּדְאָג אֲנִי
אֶהְיֶה שָׁם”, אַתָּה תִּלְךָ לְשָׁם? וְהַיֵּצֵר הֲרַע אוֹמֵר לְךָ: ”תְּבֵא לְמִקּוּם
חֲטָאִים, אֲנִי גַם אֶהְיֶה שָׁם, יִהְיֶה כִּיף”, וְאַתָּה שׁוֹמֵעַ לוֹ... הוּא
יוֹתֵר גְּרוּעַ מִמְּחַבֵּל! הַמְּחַבֵּלִים מִפְּחָדִים מִמֶּנּוּ! הוּא יֵצֵר הֲרַע,
הוּא הַשָּׁטָן, הוּא מְלֹאךְ הַמָּוֶת” (בבא בתרא דף טז ע"א), לָמָּה אַתָּה
שׁוֹמֵעַ לוֹ? כִּי הוּא צוֹבֵעַ לְךָ אֶת הָעֲבֵרָה. זֶה מָה שְׂאוּמֶרֶת הַגְּמָרָא,
שׁוֹחֵט, הַשׁוֹחֵט הַגְּדוֹל מְכַלֵּם הוּא הַיֵּצֵר הֲרַע, לָמָּה הוּא חִיָּב? לָמָּה
מַעֲנִישִׁים אוֹתוֹ? רַב אָמַר מִשׁוּם צוֹבֵעַ - הוּא צוֹבֵעַ לְךָ אֶת הָעֲבֵרָה.
וְשִׂמוּאֵל אָמַר מִשׁוּם נְטִילַת נְשֻׁמָּה - הַתְּכַלִּית שָׁלוֹ זֶה לְהַכְשִׁיל
אוֹתָךְ בְּשִׁבִיל לְקַחַת אֶת הַנְּשֻׁמָּה שְׁלֶךָ. וְלִכֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְעֵתִיד לְבֵא מַעֲנִישׁוֹ וְשׁוֹחֲטוֹ.

זֶהוּ אֶחָד הַרְעִיוֹנוֹת שֵׁישׁ לָנוּ לְלַמֵּד מִהַפְּרָשָׁה, וְזֶה הַנִּסְיוֹן שֶׁל כָּל
אֶחָד וְאֶחָד, לְהַשְׁאֵר כַּמָּה שְׂיוֹתֵר בְּעוֹלָמָה שֶׁל תּוֹרָה, וּמְרִבָּה תּוֹרָה
מְרִבָּה חַיִּים (אבות פרק ב משנה ז).

יְהִי רְצוֹן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְכֶּה אוֹתָנוּ לְשַׁפֵּעַ וְהַצְּלָחָה, וְכָל
לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה וְעַמְלֵיהָ וְתוֹמְכֵי הַתּוֹרָה יִזְכּוּ לְפְרִינְסָה בְּשַׁפֵּעַ אִמָּן
כֵּן יְהִי רְצוֹן.

